

סיפורי שכונה

2023-2024

סיורים ייחודיים בשכונות ירושלים
מן הזווית האישית של תושבים ותושבות העיר

אנו שמחים להציג בפניכם את הקטלוג הראשון של מיזם "מספרי סיפורי שכונה".

הקטלוג המוצג בפניכם הוא חלק ממיזם קהילתי שנולד, צמח והתפתח במסגרת "פורום מובילים בקהילה" - חממת היזמות לגיל השלישי במינהל קהילתי גינות העיר.

החממה קמה מתוך רצון לאפשר לבני הגיל השלישי לחלום ולהגשים, להוביל ולקדם חזון של חברה טובה יותר ושל קהילה חזקה ומיטיבה עם חבריה. ואכן, "מספרי סיפורי שכונה" הוא מיזם אחד מתוך 15 מיזמים שיצאו לדרך במהלך שנת הפעילות 2022-2023 חלקם בדגש חברתי - קהילתי וחלקם בדגש של תרבות ופנאי. אנו מקווים שנוכל להוסיף ולהרחיב את מעגל העושים והעשייה גם בשנת הפעילות הבאה.

מיזם "מספרי סיפורי שכונה" נולד על בסיס ההנחה כי במרחב שכונות גינות העיר ישנו מטען עשיר של סיפורים, מראות ואתרים, אליהם יוכל הציבור להיחשף באמצעות תושבות ותושבים המספרים את סיפורי השכונה דרך חוויותיהם האישיות. בעקבות 'קול קורא' שיצא במהלך שנת 2022 נענו קרוב לעשרים איש, תושבי שכונות ירושלים, והביאו את הסיפורים שלהם. בהתאם פתחנו קורס הכשרה קצר והקבוצה טיילה ביחד בכל המרחבים שהחבריים ביקשו לחשוף. התוצאה היא הקטלוג הזה, והנכונות של מספרי הסיפורים לחלוק את המטען הנפלא הזה עם הציבור הרחב. לפניכם עשרה סיפורים / סיורים. ואנו מקווים כי במהלך השנה הבאה יתווספו עוד קספרים למאגר. אנו מזמינים אתכם לפנות בפנייה ישירה אל מספרי הסיפורים ולהזמין אותם לסיורים בשכונה.

תודות:

לדר' אילן אזרחי על שייזם את הפרויקט עם הרבה השראה וחזון. לפרוייקט "באים לטוב" ובמיוחד לרונית רביב ולברכה אדלשטיין היקרות, על התמיכה והליווי במיזם. למינהל קהילתי גינות העיר על ההתגייסות להפקת המיזם, ובמיוחד לגב' עליזה גרשון מנהלת תחום הגיל השלישי במינהל שחיברה הכל ברגישות לכדי מעשה. וכמובן, למספרי הסיפורים על שחולקים עם כולנו את סיפוריהם האישיים לצד אהבתם לירושלים.

רשימת הסיורים

(לפי סדר א"ב):

1. אבוטבול שמעון, עין כרם
2. אבן חיים פנינה, נחלאות
3. אזרחי אילן, רחביה
4. בירנבאום רחלי, שערי חסד
5. עוזיאל תמר, רחביה
6. גלון ישראל, טלביה
7. קרצ'ין יורם, מקור חיים
8. צפתי טליה, אוהל משה ומזכרת משה
9. שור גיורא, המשולש הירושלמי

צילום: גיורא שור

כפר קסום בתוך העיר סיור בשכונת עין כרם | שמעון אבוטבול

בעין כרם שזורים חייהם ובתיהם של נוצרים, יהודים ומוסלמים הגרים יחדיו, לצד כנסיות, מסגדים, בתי כנסת ובתי השכונה היפים. במהלך הסיור נציץ אל בית הקברות המוסלמי, נחלוף על פני כנסיית יוחנן בהרים ונמשיך בסמטה אל שני שערים יפהיים, האחד של משפחת חנא והשני של משפחת גרניט, שם גדל השף אסף גרניט. ליד מלון "אלגרה" נשמע על סיפור אהבתם של אלגרה וג'ברא רחיל, בן למשפחה ערבית נוצרית. בהמשך נגיע לנקודה תצפית סודית, ממנה נראית השכונה כמו כפר ירוק שמטפס בין חמוקי ההרים עד למנזר "גורני", המוכר בשמו "המוסקוביה". נסיים במעיין מרים ומי שרוצה, יקנח בגלידה טובה.

כמה מילים על שמעון

שמעון אבוטבול נולד בקזבלנקה ועלה ארצה כילד קטן בשנת 1955 לקסטל, שם גרה משפחתו במשך שנה ומאז ועד היום הוא גר בעין כרם. במשך 40 שנים היה שמעון ימאי בציי המסחר של ישראל אבל מכל המקומות שראה בעולם, תמיד חזר לעין כרם, השכונה שהיא כפר קסום בתוך העיר ירושלים.

אחד מל"ב נחלאות סיור בנחלת אחים | פנינה אבן חיים

הסיור עוסק בסיפורי ילדותי בשכונת נחלת אחים שבעבר נקראה "זיכרון אחים", עם החברים והמשחקים והטיפוסים שחיו בינינו, כמו למשל הבן של גולה הכובסת שכולם קראו לו "תחתוני", האופנוען ציון עמר שנקרא "הנשר הגדול" ועוד. הסיור עובר בתחנות ילדותי: בית הכנסת "אור זרוע" (אתר מורשת), מאפיית הלאפות בה מכינים מצה שמורה לפסח עד עצם היום הזה, פלאפל 'שלום' בכוכ שברחוב אושיסקין, "כיכר המיזאשים" ובית הכנסת של הרב קפאח, רחוב המדרגות, רחוב שבזי והמאפיה המיתולוגית של ויזל ולסיום, בית המשפחה בו גדלתי ברחוב נרבתא 6. הצטרפו למסע נוסטלגי באווירה קלילה ואינטימית.

כמה מילים על פנינה

פנינה היא בת למשפחה שעלתה מאורמיה, התיישבה בעיר העתיקה ולאחר הפרעות העתיקה את מקום מגוריה לנחלת אחים. עסקה בהוראה למזכירות ומינהל. למעלה מעשרים שנה משמשת פנינה כרכזת קהילה מטיילת בהתנדבות בשכונות תלפ"ז וארנונה.

נקודת מפגש: בית העם (ד'ראר בבר), רחוב בצלאל

דרכי הגעה: קוי אוטובוס 19, 17, 7 וכל הקווים שמגיעים לרח' המלך ג'ורג' פינת בן יהודה

נקודת סיום: רחוב נרבתא 6

משך הסיור: שעתיים

יצירת קשר:

Pnina1818@gmail.com

נקודת מפגש: חניון ציבורי עין כרם

דרכי הגעה: אוטובוס מס' 28 מהר הרצל בתדירות של כל 20 דקות

נקודת סיום: מעיין מרים

משך הסיור: כשעתיים

יצירת קשר:

butbulshimon1@gmail.com

השטעטעל במרכז העיר סיור בשכונת שערי חסד | רחל ברנבאום

הסיור יעסוק בהיסטוריית השכונה מהקמתה בשלהי התקופה העות'מנית, דרך תקופת המנדט הבריטי, הקמת מדינת ישראל ועד לחיבור האישי שלי ושל משפחתי לשכונה בשלושים השנים האחרונות. נדבר על וותיקים, עולים ומפורסמים שחיו וחיים ב"שטעטעל שבמרכז העיר", נראה את שעון השמש שהוא התאום הפחות מפורסם של השעון ברחוב יפו, נשמע על חלומות ועל אהבה ועל עוד עניינים שמרחיבים את הלב. נסיים ליד ביתה של המשוררת זלדה, אותו הבית עם שני הברושים והרוח ביניהם, דרכם הייתה משקיפה מהגזוזטרה ואשר עומדים שם גם היום. אשמח לראות את כולכם!

כמה מילים על רחל

רחל ברנבאום עלתה לארץ מלוס אנג'לס. היא גרונטולוגית ועבדה בעמותת מלב"ב עם אנשים עם דמנציה. היום היא מרצה לשיפור הדיכרון ומדריכה להגנה עצמית ול"ביטיוב" (שיטה המשלבת קצב, תנועה ואינטראקציה לאיתגור המח והגוף). היא חיובית, אנרגטית ואוהבת אנשים ולספר להם על השכונה בה היא גרה עם משפחתה כמעט 30 שנה.

נקודת מפגש: הגינה הציבורית, בפינת רחוב אוסישיקין ונרקיס

דרכי הגעה: קווי אוטובוס 9,19,17

נקודת סיום: פינת רחוב הקליר וחתם סופר

משך הסיור: כשעה וחצי

יצירת קשר:

Ezrachi.elan@gmail.com

השכונה המודרנית הראשונה בירושלים סיור בשכונת רחביה | אילן אזרחי

הסיור יתקיים בשכונת רחביה בדגש על הסיפור האישי והמשפחתי שלי. סבא וסבתא שלי, שמואל ובלה אזרחי – בריסקר בנו את אחד הבתים הראשונים בשכונה ואני מתגורר באותו הבניין שנבנה לפני כמאה שנים. במהלך השנים פיתחתי ידע ורצון לשתף את הציבור בסיפור האישי, המשפחתי והשכונתי. בין היתר, אני מנהל קבוצה בפייסבוק בשם: 'רחביה בת 100'. בסיור נבקר בבניין המשפחתי ומעבר לכך נתמקד בשנים הראשונות של השכונה ובסיפור של בית הנשיא ששכן בלב השכונה ועיצב את דמותה. בנוסף, נדבר על אדריכלות ועיצוב הנוף בשכונה ונתבונן על מה שקורה בה בימינו.

כמה מילים על אילן

אילן אזרחי, מומחה בתחום יחסי ישראל ויהדות התפוצות, מחבר הספר: "שפוייה בחלומה" – גאות ושפל ב-50 שנות איחוד ירושלים" (2017)

נקודת מפגש: חצר המוסדות הלאומיים, פינת רחוב המלך ג'ורג' והקרן הקיימת לישראל

דרכי הגעה: כל קווי האוטובוסים הנוסעים לאורך רחוב המלך ג'ורג'

נקודת סיום: מלון פרימה המלכים

משך הסיור: עד שעתיים

יצירת קשר:

Ezrachi.elan@gmail.com

מיומנו של פקיד יערות היער העירוני בשכונת טלביה | ישראל גלון

סיור ייחודי בשכונת טלביה מנקודת מבטו של פקיד היערות הממשלתי לשעבר. נבין מי זה פקיד היערות, נלמד מהו ה"יער העירוני", מה תרומתם של העצים לאדם והסביבה ומה יחסנו לעצים בעיר. נשמע על עצים היסטוריים, על שדרת עצי המיש הדרומי שנשתלו ע"י הבריטים ועל עץ הארז ההימלאי הגבוה ביותר בירושלים. נכיר את הנוף הגבוה ששתלנו במאה שנות התיישבות ומה יחסנו לנוף זה ונעסוק בשאלה מה עתידם של העצים בהתמודדות עם פיתוח ובנייה. נדבר על גינון פוליטי, נלמד על אורתופדיה וכירורגיה של עצים ונסיים ברוח אופטימית עם המנון האילנות של אורי קליין.

כמה מילים על ישראל

ד"ר ישראל גלון, אגרונום במקצועו, עסק בהוראה ובהדרכה שנים רבות ובין היתר שימש כפקיד היערות הממשלתי. ממייסדי היישוב יקיר שבשומרון ותושב טלביה מזה עשרים שנים.

נקודת מפגש: ד'בוטינסקי 21 ירושלים

דרכי הגעה: קווי אוטובוס 13, וכל הקווים ברחוב קרן היסוד 74,75,7,18.

נקודת סיום: ככר וינגייט [סלמה]

ברחוב ד'בוטינסקי

משך הסיור: כשעתיים

יצירת קשר:

israel.galon@gmail.com

מעורב רחבייתי : היסטוריה, אדריכלות, אישים וזיכרונות בשכונת רחביה תמר עוזיאל

בסיור הזה נתוודע אל רחביה, אופייה ותושביה דרך אנשי התנועה הציונית ומייסדי השכונה מאז שנות העשרים של המאה הקודמת, נגיע לבתיהם של אריך מנדלסון, אליעזר ותלמה ילין, זלמן חיים סלומון, גד פרומקין, ארתור רופין, דויד בן גוריון ואחרים ; נעצור בקיוסק שמעליו פסל הג'ירפה ונבקר גם באחוזת קבר מתקופת החשמונאים.

כמה מילים על תמר

תמר עוזיאל לבית ג'יניאו היא מורה בגמלאות, דור שביעי בירושלים, בת לשלוש משפחות שורשיות ומוכרות: ג'יניאו, יהושע וניסים. היא ילידת השכונה ומתגוררת בה עד עצם היום הזה.

נקודת מפגש: טחנת הרוח ברחוב רמב"ן (צמוד למלון פרימה המלכים)

דרכי הגעה: כל האוטובוסים לרחוב קרן היסוד (תחנת שלום עליכם) ולרחוב המלך ג'ורג' (תחנת קק"ל)

נקודת סיום: קבר יסון ברחוב אלפסי

משך הסיור: כשעה וחצי

יצירת קשר: tamaruz@smile.net.il

בוסתן ספרדי | סיור בשכונות מזכרת משה ואוהל משה | טליה צפתי

הסיור מתקיים בשתיים מתוך 32 שכונות הנחלואת ויתמקד בסיפור חייה של אימי ז"ל, מהתקופה שלפני קום המדינה ואחריה ולימים, החיבור שלי ושל בני לאותו מקום לאחר הרבה, הרבה שנים. נשמע על הנשיא החמישי יצחק נבון שהיה שכן וגם המפקד של אימא בש"י (שירות הידיעות), על משפחת פרנס שאימי הייתה אהובה עליהם במיוחד ועל החיים בתקופה של המחזה "הבוסתן הספרדי".

לקינוח, נבקר בגן התות המחודש שבשכונה, שרבים סבורים שעליו נכתב השיר אני וסימון ומואיז הקטן.

אשמח לראות את כולכם, עם מצב רוח טוב, חיוך גדול, כובע, נעליים נוחות, ומים

כמה מילים על טליה

טליה צפתי היא בתם של מרדכי עלפי ז"ל, הוגה ובונה המשוריינים שפרצו את הדרך

לירושלים במסגרת חטיבת הראל של ההגנה ושל מסעודה אושרת - עלפי ז"ל שבמותה הוגדרה כגיבורת המחתרות, פעילה ביחידת ש"י - שירות הידיעות, של ההגנה. טליה בעלת תואר ראשון במתמטיקה וחינוך, תואר שני בחינוך מיוחד, אמא של אור וסבתא של הראליאושרי

נקודת מפגש: כיכר הדווידקה
דרכי הגעה: הרכבת הקלה, קו אוטובוס 18 ועוד.
נקודת סיום: רחוב אגריפס, שוק מחנה יהודה
משך הסיור: כשעה וחצי
יצירת קשר: Talitsfati@gmail.com

החלום ושברו | סיפורי בתים ואנשים בשכונת מקור חיים | יורם קרצ'ין

נדמיין את עצמנו עומדים בשכונה בתקופות שונות במאה ה-20, נכיר סיפורי אנשים שבזכותם נבנתה השכונה, נדבר על חבלי לידתה ומשברי בגרותה. נחפש בתים היסטוריים מוסתרים בין הבניינים המודרניים ונשמע את סיפורם. נראה את בית הכנסת ההיסטורי ששימש מקלט לתושבי השכונה במאורעות תרפ"ט ותרצ"ו-תרצ"ט ואת בית הכנסת "בית יוסף", המשמר את מסורת יהודי תוניסיה. נבקר במרפאת השיניים לנזקקים - מפעל חיה של ניצולת שואה טרוודי בירגר.

אם יתאפשר, נסיים את הסיור בביתה של וותיקת השכונה חוה אהרוני, בתו של המוכתר האחרון של מקור חיים ונשמע את סיפורה.

כמה מילים על יורם

יורם קרצ'ין, פנסיונר, איש מחשבים, עלה מריגה (לטביה) ב-1990. תושב השכונה קרוב

לעשרים שנה.

נקודת מפגש ונקודת סיום:

פארק המסילה, בירידה מתחנת דלק אורנים (הסיור מעגלי)

דרכי הגעה: קווי אוטובוס 90, 97, 34, 15, 10, 14, 15, 18, 77, א77 לצומת אורנים

משך הסיור: כשעה וחצי

יצירת קשר: krechin@gmail.com

המשולש הירושלמי | סיור נוסטלגי במרכז העיר ירושלים | ג'ורא שור

הסיור יחזיר אותנו במנהרת הזמן לשנות השישים והשבעים באזור ה"משולש הירושלמי", שהיה בזמנו הלב הפועם, העסקי והתרבותי, של ירושלים המערבית. נבקר באתרים מיתולוגיים כמו "גן המנורה" ו"טליתא קומי" שברחבת המשביר הישן, מקום המפגש של בני הנוער במוצאי שבת. נמשיך למספר מוקדי בילוי שכבר אינם - אולם תל-אור אליו נהרו הצעירים לרקוד ולצפות במופעי תרבות, קולנוע עדן וקומפלקס בתי הקולנוע שהיו אז החידוש הכי גדול, בפינת הרחובות הלל וכן הלל.

ברחוב רבי עקיבא נביט במבנים נסתרים יפהיפים ומשם נעלה לבית המעלות, עד לסיום במינזר ראטיסבון. אשמח לראותכם בסיור זה!

כמה מילים על ג'ורא

ג'ורא שור בן 69, פנסיונר, עבד כעצמאי בתחום האלקטרוניקה הבידורית ובתחום הסלולר

במשך כ 40 שנה. בשנים האחרונות מטייל בירושלים, ברחבי הארץ ובאירופה ומתעד דרך קבע את טיוליו בדף הפייסבוק האישי שלו ובכמה קבוצות שהוא מנהל. בנוסף, מנהל קבוצה חברתית לבני 60+.

נקודת מפגש: רחוב מנורה, מול "בית העם" מרכז ז'ראר בכר

דרכי הגעה: קווי אוטובוס 9, 19, 17. וכל הקווים לרחוב המלך ג'ורג' פינת בן יהודה

נקודת סיום: מנזר רטיסבון ברחוב שמואל הנגיד

משך הסיור: כשעה וחצי

יצירת קשר: Giora10@gmail.com

